

## פרשת אחרי מות

תשפ"א

יש מצוות עשה אחת מפורשת בתורה, אבל קשה מאוד לקיים אותה. (לא ידעתי שגם כל כך קשה לומר אותה...).

זה לא פוטר מלקיים אותה, אבל זה קשה, זה מצריך עבודה.

זו המצווה של **"וְאֶהְבֶּתְּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ"** (ויקרא יט, יח).

זה מצוות עשה, אין מי שחולק על זה. אבל איך מקיימים את זה? איך אפשר לאהוב את השני כמו שאני אוהב את עצמי?

זה קשה מאוד לקיים אותה. צריך עבודה בשביל להגיע לזה.

זה לא שיהודי אחד, אלא כל יהודי! מה שלא יהיה, מאיזו עדה שלא יהיה ועם איזו השקפה שלא יהיה - אני צריך לאהוב אותו כמוני.

זו מצווה שקשה מאוד לקיים אותה. אבל צריך לזכור: **"וְאֶהְבֶּתְּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ"**, כמו שאת עצמך אתה אוהב בלי שום תנאים.

בן אדם לא אומר: אני בעצם אוהב את עצמי, אבל אני לא כל כך צדיק, לכן אני לא אוהב. בן אדם אוהב את עצמו בין אם הוא צדיק ובין אם הוא לא צדיק.

אז כך **"וְאֶהְבֶּתְּ לְרֵעֶךָ"**, בין אם הוא בדיוק בהשקפה שלך - אני לא מדבר על אפיקורסים, אלא על יהודים שומרי תורה - בין אם הוא לא בהשקפה שלך, אתה חייב לאהוב אותו.

לאהוב אותו כמוך, מה שלא יהיו הטענות עליו.

יש טענות עליו, אולי הן מוצדקות, אבל גם את עצמך אתה אוהב. גם אם יש עליך טענות מוצדקות אתה בכל זאת אוהב את עצמך.

ככה אתה צריך לאהוב את זולתך, בין אם הוא עם טענות או בלי טענות. צריך לאהוב אותו בלי תנאים.

אנחנו בימים אלה מתאבלים, בימי הספירה, על תלמידי רבי עקיבא **"שלא נהגו כבוד זה לזה"** (יבמות סב ע"ב).

ודאי שלא עשו דברים שאסורים מצד ההלכה, לבזות מישוהו או ככה. ובכל זאת, לא היה מספיק כבוד ביניהם, ועל זה נענשו עשרים וארבעה אלף תלמידי חכמים גדולים

שהיו יכולים למלא את הש"ס בחמתם, נענשו על זה.

מה זה לא נהגו כבוד זה בזה? אני לא יודע, אבל יש סיפור בגמרא, שאולי נאמר לנו כדוגמה למה ש**"לא נהגו כבוד זה לזה"**.

הגמרא מביאה (מנחות סח ע"ב) שרבי טרפון שאל קושיה. רבי טרפון היה זקן גדול, יותר גדול מרבי עקיבא.

היה תלמיד של רבי עקיבא, יהודה בן נחמיה. הוא אמר תירוץ לקושייה, אז רבי טרפון ירד מהבמה. אין לו מה לומר, התירוץ מסתדר.

עד כאן הכל בסדר, כך דרכה של תורה. פלוני שואל קושיה ופלוני עונה תירוץ. עד כאן הכל בסדר.

אבל, מביאה הגמרא, שצהבו פניו של יהודה בן נחמיה.

הוא הרגיש איזו קורת רוח, שהוא - התלמיד הצעיר - ניצח את רבי טרפון שהיה חכם גדול ומובהק, אז הוא הרגיש איזה הנאה מזה. העלה איזה חיוך. אולי אפילו בלי שרבי טרפון ראה את זה, אבל הוא כשלעצמו הרגיש שהוא ניצח את רבי טרפון.

אמר לו רבי עקיבא: **"צהבו פניך שהשבת את זקן?!"** - אתה מרגיש סיפוק בזה שניצחת את רבי טרפון שהוא זקן בתורה? אתה מרגיש סיפוק בזה?!

**"תמהני אם תאריך ימים!"** - אני אתפלא אם אתה תאריך ימים.

אומר רבי יהודה ב רבי עילאי, שהמעשה הזה היה בפרוס הפסח, שבועיים לפני פסח, ו**"כשעליתי לעצרת שאלתי אחרי: יהודה בן נחמיה היכן הוא? ואמרו לי: נפטר והלך לו"**. זאת אומרת שהוא נפטר סמוך לפסח, בין ל"ג בעומר לפסח בערך, אולי בימי הספירה.

אולי זה דוגמה לתלמידי רבי עקיבא.

אז מה עשה יהודה בן נחמיה? הכל היה בסדר, הרב אמר קושיה והוא אמר תירוץ. יפה מאוד.

אבל **"צהבו פניו"**, הוא לקח את זה כניצחון אישי.

לא כדי לבזות חס ושלום את רבי טרפון, זה לא עלה בדעתו לבזות את רבי טרפון. רק להראות שאני ניצחתי את רבי טרפון, היה לי הכבוד הזה.

וזה לא טוב, הוא עושה מהתורה עסק פרטי.

אם אני ניצחתי או נוצחתי - זו לא הדרך להשתמש בתורה. התורה צריכה להיות תורת אמת.

אם מישהו הקשה קושיה טובה זו קושיה טובה, אם מישהו אמר תירוץ טוב אז זה תירוץ טוב, בין אם זה רבי טרפון ובין אם זה לא רבי טרפון. זה לא משנה.

אתה לא צריך לעשות את התורה עסק אישי, שאתה 'ניצחת' את רבי טרפון.

בין רבי טרפון לרבי עקיבא היו הרבה מחלוקות, ובחלק אפילו רבי טרפון הודה שרבי עקיבא יותר גדול ממנו.

זו דרכה של תורה.

מוותר לרבי עקיבא להתווכח, רבי טרפון אומר משהו ורבי עקיבא אומר אחרת. זו דרכה של תורה, להביא ראיות מי צודק ומי לא צודק. אבל להרגיש בזה איזה עסק פרטי,

שאני ניצחתי את רבי טרפון - זה פסול. זה לעשות עסק פרטי מהתורה.

על דקויות כאלה, כנראה, נענשו עשרים וארבע אלף תלמידי רבי עקיבא.



צריך לדעת לכבד את התורה, לא לראות בתורה דבר פרטי. צריך לראות בתורה דבר שכולנו חייבים לעסוק בו, מי שיודע לשאול קושיה שישאל קושיה, מי שיודע לומר תירוץ שיומר תירוץ. אבל לא דבר פרטי.

זה נקרא שלא נהגו כבוד זה בזה, שאדם רואה בזה עסק פרטי שלו, כך לכאורה. אני לא יודע, אבל אולי הגמרא הביאה לנו את זה בשביל לתת לנו דוגמה לתלמידי רבי עקיבא שנענשו על שלא נהגו כבוד זה בזה.

אנחנו צריכים ללמוד תורה, צריכים להשתדל להיות גדולי תורה עד כמה שאפשר. אדרבה, חז"ל תובעים מאדם שירצה גדלות בתורה (תנא דבי אליהו רבה כה): **"מתי יגיעו מעשי למעשי אברהם יצחק ויעקב?"**, אומרים חז"ל שכל אחד צריך לומר. אם תשאל אותי: למעשי אברהם יצחק ויעקב לא הגעת, אבל למעשה התנאים והאמוראים כבר כן הגעת? לא.

למעשי הגאונים? גם לא. למעשה רש"י? לרבנו תם? גם לא. לרב שמעון שקופ? גם לא.

אבל השאיפה צריכה להיות - להיות גדול בתורה. אדרבה, זו התביעה מאתנו - לרצות להיות גדולים בתורה.

אבל לא לראות בזה דבר אישי.

אנחנו עוסקים בתורת ה', משתדלים שכולנו נהיה גדולי תורה. מתפללים כל יום **"וְהַעֲרֵב נָא, ה' אֱלֹהֵינוּ, אֶת דְּבָרֵי תוֹרַתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיֹּת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל"**, שכל עם ישראל כולם יהיו גדולי תורה, יותר מרב שמעון שקופ, יותר מחפץ חיים, יותר מכל אחד אחר.

אבל תורת ה', שיהיו כולם **"לוֹמְדֵי תוֹרַתְךָ"**.

אנחנו מתקרבים לחג השבועות, חג מתן תורה.

התנאי למתן תורה היה **"וַיַּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל כְּאִישׁ אֶחָד בְּלִב אֶחָד"** (רש"י שמות יט, ב).

לא שכל אחד רוצה שהוא יהיה גדול בתורה, אלא כולם **"כְּאִישׁ אֶחָד בְּלִב אֶחָד"**.

נכון שאנחנו אומרים שכולם אמרו (שמות כד, ז): **"נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"**, אבל בכל זאת ודאי לא היה אותו **"נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"** שווה בכולם.

**"נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"** של דתן ואבירם היה שונה לגמרי מ**"נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"** של אהרון ומרים. אבל כולם אמרו **"נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"**.

אחר כך חטאו דתן ואבירם ועוד אנשים, אבל לכתחילה כולם בלב אחד אמרו נעשה ונשמע.

בוודאי גם ה**"לב אחד"** של **"נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"** לא היה שווה בכולם. הקדוש ברוך הוא שמע בכל אחד את הצליל שלו, את ה**"נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"** שלו.

ובכל זאת, כולם אמרו.

חז"ל אומרים (שבת פח ע"א) שמלאכי השרת הלבישו להם פעמיים ליוצאי מצרים כתרים על **"נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"**.



רק אחר כך, בגלל חטא העגל, לקחו מהם את הכתרים האלה ומשה קיבל אותם. אבל כולם זכו לכתרים של **"נַעֲשָׂה וְנִשְׁמַע"**, אלא שלא ידעו כולם להחזיק אותם באותה מידה. אחרי ארבעים יום כבר הולכים לעשות עגל.

**"נַעֲשָׂה וְנִשְׁמַע"** לא היה כל כך שלם אצל כולם. אבל הרגע הראשון של **"נַעֲשָׂה וְנִשְׁמַע"** היה בעצמו מצד כל ישראל.

חז"ל אמרו (שם) שהקדוש ברוך הוא כפה על ישראל הר כגיגית: **"אם אתם מקבלים התורה - מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם"**.

אבל, שאלו התוספות (ד"ה כפה): הרי ישראל קיבלו את התורה מרצון - אמרו **"נַעֲשָׂה וְנִשְׁמַע"** - אז למה צריך לכפות עליהם הר כגיגית?

אז חז"ל אמרו (תנחומא נח ג) שאת התורה שבכתב קיבלו ברצון. זה דברים מובנים ומושיגים בשכל. אחר כך באים כל מיני דברים בתורה שבעל פה, כל מיני גדרים: מה חייב ומה פטור, מה מותר בשבת ומה אסור בשבת, וכן בשאר מצוות. זה כבר היה יותר כפיית הר כגיגית. על זה יש פירושים אחרים גם כן.

אז כנראה לא כל ה**"נַעֲשָׂה וְנִשְׁמַע"** היה כל כך שלם.

אבל עם זאת, גם אם לא היה שלם, הרי מצד אחר זה היה כל ישראל, **"כאיש אחד בלב אחד"**. אף אחד לא אמר 'תן את התורה רק לשבט שלי', או 'רק לי'. כולם קיבלו את התורה בשביל כל ישראל.

זה במעמד כל ישראל, בשביל כל ישראל. כמו שה' אומר להם אחר כך (דברים כט, יג): **"וְלֹא אֶתְכֶם לְבַדְכֶם"**, כי גם לכל הדורות של ישראל הקדוש ברוך הוא נתן את התורה בחורב.

קבלת התורה היא בשביל כולם, כאיש אחד בלב אחד.

כשאחר כך טענו על זה טענות, **"מודעה רבה לאורייתא"**, אז **"הדור קיבלוה בימי אחשוורוש"**, שהדור קיבלו את התורה ברצון בימי אחשוורוש.

אבל עצם קבלת התורה הראשונה הייתה ברצון.

כשאנחנו מתקרבים לחג השבועות, חשוב שקבלת התורה שלנו תהיה ברצון כמו שהייתה בהתחלה.

לא להרגיש בחג השבועות **"מודעה רבה לאורייתא"**, שכופים עלינו הר כגיגית. הישיבה לא נותנים לישון, דורשים שנלמד בלילה, זה כפיית הר כגיגית! אפילו לישון לא נותנים.

בכל זאת, אנחנו צריכים לשמוח בקבלת התורה. לקבל אותה ברצון, לדעת ש**"הם חיינו ואורך ימינו"**, שאין לנו חיים אמיתיים אלא רק התורה, רק השמחה בתורה. שהתורה תהיה עריבה לנו.

אם מישהו לומד תורה אבל בכפייה, מפני שהישיבה דורשת את זה, או ההורים דורשים, או מישהו אחר דורש - אז הוא עדיין מקיים מצוות תלמוד תורה, אבל הוא בטח לא מקיים את **"והערב נא, ה' א-לקינו, את דברי תורתך בפינו"**, שהתורה תהיה עריבה עלינו, שנשמח בתורה.



שלא נרצה להחליף אותה, לא נרצה משהו אחר, נרצה רק תורה. זה הדבר הכי מתוק שיש!

אמנם יש שמפחדים לאכול יותר מדי מתוק, זה לא בריא. אבל אין חשש בתורה, עוד אף אחד לא ניזוק מהתורה. אפשר לקחת את התורה 'במידה רבה'.  
 חג השבועות הוא חג של שמחה בתורה, לימוד תורה בשמחה.

ביקשו לומר ש - למה הייתה יותר כפייה במתן תורה, הרי כולם אמרו **"נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"**?  
 אלא שהעם הלכו לשמוע מתן תורה מפי הקדוש ברוך הוא.  
 משה הוציא את העם לקראת א-לוקים. חשבו שה' ידבר שם דיבורים נשגבים, מי יודע?

הראש ישיבה בא לומר שיעור בישיבה, אז הוא מדבר מסתמא לא על דברים פשוטים. הוא מדבר על דברים חשובים. והנה, הראש ישיבה הגדול בעולם, הקדוש ברוך הוא, הולך לומר שיעור! הוא ודאי ידבר דברים נשגבים ונוראים.  
 והנה הקדוש ברוך הוא אומר שיעור של דברים כל כך פשוטים: **"אֲנֹכִי ה' אֱ-לֹהֵי לֵקְיָהּ"**, **"זְכוּר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת"**, **"כִּבַּד אֶת אָבִיךָ"**.

יהודים יברחו מהשיעור הזה. זה שיעור?! זה לא חידוש!  
 צריך לדעת שכל מילה שהקדוש ברוך הוא אמר בסיני היה בה חידוש, ואנחנו לא יורדים לעומקו. הכל היה חידושים גדולים ועצומים.  
**"לא תרצח"** של סיני הוא במשמעות אחרת מ"לא תרצח" של אומות העולם. **"לא תגנב"** זה במשמעות אחרת, עמוק לאין שיעור.

גם כפשוטו - לא תרצח. אבל יש פה גם עומק עד אינסוף, הבנה עד האינסוף.  
 אין לנו מה לברוח מהשיעור הזה, שיעור נפלא ששמענו מהקדוש ברוך הוא.

כל שבת אנחנו מתפללים על זה, שנזכה שוב פעם ו"הוא יִשְׁמִיעֵנו בְּרַחֲמָיו שְׁנִית לַעֲיִנֵי כָל חַי", ששוב נשמע את הקדוש ברוך הוא לעיני כל חי, כמו שהיה במתן תורה.  
 שנזכה לשמוח בתורה, לשמוח בקדוש ברוך הוא.

יבוא משיח בן דוד ועוד שמחות, הרבה שמחות יהיו לנו. אבל התורה היא מקיפה את הכל.

יש מקדש, יש מלך, אבל הכל הוא מכוח התורה. מפני שהתורה דורשת מלך, מפני שהתורה דורשת בית מקדש, מפני שהתורה דורשת כל מיני דברים אז יש לנו את כל הדברים.

שנזכה לקבל באהבה את התורה כמו שקיבלנו באהבה, **"וְהוּא יִשְׁמִיעֵנו בְּרַחֲמָיו שְׁנִית לַעֲיִנֵי כָל חַי"**.

